

Kdo je odpravil iz naših šol krščanski pozdrav »Hvaljen Jezus«? Morda državna postava? Ne, ampak slovenski liberalni učitelj. Kdo je na vse načine oviral katehetovo delo v šoli in cerkvi? Slovenski liberalni učitelj. Kdo se je norčeval po goštinah in drugod iz naroda, ki je hotel ostati zvest veri in cerkvi? Slovenski liberalni učitelj. Itd. Skratka: slovenski liberalni učiteljstvo je dosledno gradilo na ta ali oni način vse, kar je bilo najmanj 90 od sto Slovencev sveto in nedotakljivo.

Večina slovenskega učiteljstva je pustila čisto iz vidika, da je njegova dolžnost tako v šoli, kakor izven nje, hoditi ramo ob rami z večino slovenskega naroda. Zato je nastal med narodom in večino učiteljstva tekoni let globok prepad, ki še danes na široko zija in je videti nepremostljiv.

Po vojni liberalni učitelj svojega protiljudskega stališča ni izpremenil. Na njegovo prizadevanje je postala šola in vzgoja otrok nekak monopol brezverskega sv. bodomiselstva.

Solske svete so razbili, da so se iznebili zastopnikov Cerkev in staršev, ki jim po naravni in božji postavi gre prva in glavna beseda pri vzgoji mladine. Liberalni učitelji so z največjim nasiljem uvajali med odrasle in šolsko mladino društva, ki jih je slovenski narod odlično odklanjal in jih odklanja. Liberalen pedagog si je prizadeval, da izpade iz šolskih knjig vse, kar bi cikalo na versko vzgojo. Če pa je tu ali tam ostala slučajno kakšna drobna verska vsebina, jo je liberalni učitelj pri pouku prezrl ali pa celo na svoj način smešil. Prirodopis in prirodoslovje je dajalo liberalnemu vzgojitelju povod, da je posamezne pojave v naravi tolmačil učencem v smislu, ki je verskim načelom nasproten. Zgodovina je postala liberalnemu učitelju dobrodošlo sredstvo, da je omenjal učencem kot doganeno resnico to, kar so v raznih zgodovinskih slučajih lažljivo peročale liberalne in socialistične protiverske agitacijske brošure. Liberalni učitelj je z nedeljskimi prireditvami in zleti odvracal našo mladino od cerkvenih dolžnosti in tako polagoma minimalno dobro versko vzgojo slovenskega naroda in s tem, kakor nam Francija dokazuje, tudi ogrozil obstoj naroda in države.

Največ podlih denuncijacij proti najodličnejšim slovenskim možem je izšlo v poveljnih letih ravno iz liberalnih učiteljskih vrst. Vse to dokazujejo zapiski in ovadbe pri raznih oblasteh.

Liberalni učitelj je storil stanovsko organizacijo, ki naj bi združevala vse učiteljstvo brez razlike na svetovni nazor. Kako si je liberalni učitelj v praksi predstavljal to vstanovsko organizacijo, je pokazala polpretekla doba, ko je soglašal, da so bili na nadzorniška, kakor tudi na vsa druga važnejša učiteljska mesta in v korporacije imenovani samo ljudje liberalnega svetovnega nazora. Slomškarji so bili dobri samo za plačevanje članarine in za štafazo pri raznih zborovanjih in prireditvah. Liberalni učitelj je bil, ki ni protestiral, kakor bi lahko proti številnim neupravičenim premitvam krščanske mislečnega učiteljstva v polpretekli dobi. Še več! Ravno liberalni učitelj je svojega stanovskega tovariša in tovarišico, tudi člana stanovske organizacije denunciral pri šolskih oblasteh in ovajal pri znanih organizacijah pod pretežno premajhne delavnosti v nacionalnih društvih. Liberalni učitelj je očital tovarišu krščanskega mišljenja celo protidržavno, ker je ta še morda hodil v cerkev in nadzoroval otroke pri službi božji.

Večina slovenskega učiteljstva, ki je v polpreteklem času krivila hrbtnost pred vsako vlado, ne gleda na veliko delo sedanega režima z dopadanjem. Nekatera zborovanja tudi v tem pogledu nekaterim niso več stanovska zborovanja, ampak dobrodošli sestanki za protirežimsko agitacijo. To ni nič čudnega, zakaj večina liberalnega slovenskega učiteljstva trdno drži s tistimi, ki so sedanji vladi najbolj nasprotni. Po svojem mišljenju in po svojem delovanju večina slovenskega učiteljstva plava še vedno v »Jutrovih« vodah. Kam vodijo te vode, vemo danes vsi. Ali ne v naš gospodarski, nacionalni in državni razdore?

Sedanja vlada oprta na resnično zaupanje naroda, hoče, da pride volja naroda do veljave na vsob poljih narodovega življenja. Zato je treba onemogočiti delovanje vsem, ki mečejo visokim ciljem sedanjih državnih gospodarjev tako ali tako polena pod noge. Dosežene so že nekatere izpremembe v državni upravi in drugod. Le na šolskem polju za državo in narod najvažnejšem, še ni prešlo slovensko ljudstvo tega, kar hoče in želi.

Ker smo prepričani, da je današnji vladi več na zaupanju ogromne večine kralju in državi nemojno zvestega slovenskega naroda, kakor pa na zahrbtnem rovarstvu poedincev, ki jih narod odklanja, pričakujemo z vsjo gotovostjo, da bo sedanja vlada tudi na šolskem polju vpsostevala ljudski glas, in ogleda na materialne žrtve, uresnila v Sloveniji v korist države celotno šolstvo tako, kot hoče slovensko ljudstvo in ne tako, kot zahtevajo ljudje, ki so se že davno ločili od zdravega slovenskega debla. Skratka: slovenski narod za-

teva za svojo mladino dobrih slovenskih učiteljev in prvih ljudskih vzgojiteljev po božji in narodovi volji.

Priobčujemo gornji članek v informacijo članstvu JUU. Učiteljstvo naj se prepriča s kakšnega stališča ga tretira »Domoljub«. Namen članka je čim bolj oblatiti učiteljstvo med narodom in mu vzeti ugled, ki si ga je pridobilo s svojim šolskim in izvenskolskim delom. Ali narekuje tako pisanje čut odgovornosti za posledice, ki jih povzroča taka go-

nja? Ali je morda to novo poglavje o avtoriteti, ki naj jo ima učitelj kot vzgojitelj naroda, posebno otrok? Ali narekuje to vzgoja ljubezni do šole, ki naj se med narodom čim bolj utrjuje?

Presoje članka prepuščamo učiteljstvu in ostali javnosti, opozarjamo pa na škodljive posledice takih neutemeljenih napadov, ki morejo povzročiti neprecenljivo škodo ne samo celokupnemu učiteljstvu, marveč tudi šoli in s tem narodu.

Podatki proti JUU

V teh dneh so prejeli nekateri člani JUU dopis sledeče vsebine:

»V Ljubljani, dne 14. januarja 1936.
Cenjena gospa — gospod — gospodična!
Glede na »Dodatek«, ki ga je ljubljanska sekcija JUU razposlala pod kuverto na vse svoje člane Vas prosimo, da nam v obrambo izvršenih poprav krivic na pristojnih mestih nemudoma pošljete podatke o Vaših korakih, ki ste jih event. ukrenili v slučaju Vašega preganjanja in čim podrobneje in točneje podatke o korakih in izjavah, ki ste jih prejeli od JUU, ozir. o zaščiti, ki bi jo po Vašem mnenju in pričakovanju lahko dobili, a je niste bili deležni. Gre namreč za to, da objektivno ugotovimo, je li JUU storilo napram svojim članom katoliškega svetovnega nazora svoje dolžnosti ali ne. Od več strani imamo že v rokah gradivo, iz katerega bi lahko upravičeno sklepali, da JUU napram katoliškim učiteljem v zadnjih letih svoje dolžnosti ni izvršilo.

Seveda Vas prosimo, da nam vsaj v prepisih pošljete event. dokumente (odgovore JUU in slično), nanašajoče se na Vaš slučaj.

L. S.

Tajništvo JRZ
Ljubljana»

JUU z JRZ ni imelo nikakega posla. Iz dopisa se vidi, da stranka sedaj zbira podat-

ke glede zaščite članstva JUU katoliškega svetovnega nazora. Z ozirom na trditev, da »JUJ ni izvršilo napram katoliškim učiteljem svoje dolžnosti«, moramo ugotoviti, da JUU od svojega članstva ni prejelo takih pritožb.

Dejstvo je, da je JUU ostro nastopilo za svoje člane katoliškega svetovnega nazora proti »Jugoslovenski nacionalni stranki« ne samo v poedinem slučaju, temveč celo na banovinski skupščini. Da ne govorimo o nešteti intervencijah na banovini in v ministrstvu.

Sekcija JUU za dravsko banovino bo z ozirom na tovrstne izpade proti njej dala s tiskovnim procesom priliko, da razčisti to zadevo tudi napram javnosti. Iz tega razloga prosimo vsa sreska društva, da dostavijo na razpolago sekciji takoj overovljene prepise vseh dopisov, ki pridejo v poštev z njihove strani, člane poedince pa, da stavijo (proti vrnitvi) sekciji na razpolago eventualne svoje privatne dopise in izjave glede zavzemanja JUU za nje, da jih priključijo materialu, ki ga ima sekcija in centrala JUU glede intervencij in korakov storjenih v obrambo omenjenih članov JUU.

JUU sekcija za dravsko banovino,
V Ljubljani, 22. januarja 1936.

Ivan Dimnik,
predsednik.

Metod Kumelj,
tajnik.

Splošne vesti

Nov učni načrt meščanskih šol. Na januarskem zasedanju je razpravljala glavni prosvetni svet poleg drugih vprašanj tudi o novem učnem načrtu za meščanske šole. Največ se je razpravljalo o tem, ali naj bo meščanska šola neke vrste prehodna šola iz osnovne na srednje in višje, ali naj ima značaj povsem strokovnih šol. Glavni prosvetni svet je po izčrpani debati prišel do prepričanja, da morajo biti meščanske šole take, da bodo nudile splošno vzgojo, kakor srednje šole, samo s to razliko, da bodo skušale s svojim programom ustvariti pri učencih dispozicije za gotovo strokovno izobrazbo, a da se najnadarnejšim učencem dovoli prehod v srednje šole in to po dopolnilnem izpitu. Zaradi tega je po zakonu o meščanskih šolah določeno, da naj bodo razdeljene v tri vrste: kmetijske, obrtno-industrijske in trgovske. Novi učni načrt je prirejen za vsako teh šol, tako, da se bodo med seboj razlikovale po smeri, programu in po učnih predmetih. Tega doslej še ni bilo. Poleg tega so sestavljena tudi nova navodila za vsak učni predmet. Kmetijski tip meščanskih šol je vzlet po vzorcu francoskih višjih narodnih šol, a tip obrtno-industrijskih in trgovskih po vzorcu češkoslovaških meščanskih šol, ki so dosegle izvanredne rezultate. Skoro vsak četrti Čehoslovak je dovršil to šolo. Meščanske šole na Češkoslovaškem so vzgajile ves meščanski gospodarski stan. Nasprotno so v Franciji ustvarile višje narodne šole racionalne in napredne kmete. — V zvezi s tem vprašanjem je rešeno tudi vprašanje učbenikov. — Novi učni načrt je poslan ministrstvu prosvete v svrhu uveljavljanja.

Članom-dolžnikom dravograjskega učiteljskega društva. Do konca društvenega leta znaša naša mesečna članarina Din 16.—. Nekateri letos še dinarja niso plačali! Dobijo se tudi taki, ki imajo dolgove še od lani! Do konca januarja bi bila morala prejeti na redni članarini Din 8224.—, pa sem prejela samo Din 5012.75! Toraj Din 3211.25 manj! Kako naj poravnava društvo obveznosti napram sekciji v Ljubljani? S čim naj krije lastne stroške? Kdor se je prijavil in prejema stanovske liste, naj izpolnjuje tudi društvene obveznosti! — Prijavljajte in odjavljajte se!

Mira Gačnik, Guštanj.

JUU sresko društvo Krško poziva vse svoje članstvo, ki je v zaostanku na članarini še za leto 1934-35, da poravnajo dolg čimpreje. Istočasno prosimo one člane, ki niso poravnali obveznosti v tem letu, da to storijo, ker sicer se vsota večja in vedno težje je potem poravnati dolg. Članarina do 31. dec. 1935. znaša glasom sklepa odbora Din 17.—, od

1. jan. 1936. pa Din 16.—. — Prosimo tovariše, ki so premeščeni, da poravnajo svoje obveznosti pri društvu, preden se odselijo. Blagajnik.

Učiteljem — učencem † prof. A. Gvajca. V Ljubljani bo otvorjena kolektivna posmrtna razstava del † Gvajca združena s spomniskim večerom, katerega prirede pod vodstvom prof. Saše Santla, hvaležni učenci v počastitev svojega nepozabnega učitelja in vzgojitelja. — Vse, katerim bi udeležbo zabranila oddaljenost, presrečno vabilo k sodelovanju s tem, da nam pošljejo spominski list, katerega bomo na večeru prečitali. Zamislite se v svojo učno dobo in vsak bo lahko kaj zapisal ob spominu na blagega učitelja, svetovvalca in prijatelja † prof. Gvajca. Dopise naslovite na sekcijo JUU v Ljubljani.

Hranilni in posojilni konzorcij, kreditna zadruga državnih službenecv v Ljubljani ima svoj 61. redni občni zbor v ponedeljek 17. februarja 1936. ob 19. uri 30 min. v sejni dvorani Mestnega magistrata v Ljubljani. — Zborovalni red: 1. Konstituiranje občnega zbora. — 2. Poročilo upravnega odbora o delovanju in o letnem računu za leto 1935. s predlogom o razdelitvi prebitka. — 3. Poročilo nadzorstvenega odbora o delovanju in o letnem računu za leto 1935. s predlogom o razrešnici. — 4. Odobrenje letnega računa za l. 1935. in podelitev razrešnice upravnemu odboru. — 5. Določitev višine, do katere se sme zadruga zadolžiti. — 6. Določitev višine, do katere sme zadruga prejemati hranilne vloge. — 7. Določitev višine, do katere sme zadruga odobriti posojila članom. — 8. Rešenje pritožb in predlogov, ki se morajo pisмено sporočiti upravnemu odboru vsaj 8 dni pred občnim zborom. — 9. Dopolnilne volitve. — 10. Slučajnosti. — Če ne bo občni zbor ob 19. uri 30 min. sklepčen, se bo vršil pol ure pozneje v istih prostorih za rešitev istega zborovalnega reda nov občni zbor, ki bo sklepal veljavno glede na število prisotnih zadržnikov. — Letni račun je na vpogled v konzorcijalni pisarni, Gajeva ulica 9. med uradnimi urami.

Tovarišici Franji Sušteršič, učiteljici na Blagovni pri Celju je 21. januarja umrl dobi oče, posestnik, Hrušica 10 pri Ljubljani. Naše iskreno sožalje!

Zamenjam službeno mesto na šestrazredni osnovni šoli v Ponikvi ob juž. železnici (15 minut od glavne proge) z mestom ob železnici blizu Maribora. — Ponudbe poslati na naslov: Šturm Franica, učiteljica na Ponikvi naslov: Šturm Franica, učiteljica na Ponikvi ob juž. železnici.

— Premestitev 109 učiteljev v naši bano-vini prinaša »Slovenec«, »Jutro«, »Slovenski dom« in »Slovenski narod« od 15. I.

— O predavanju proti klerofašizmu, ki ga je imel neki študent na neki srednji šoli piše z zgražanjem »Slovenec« od 15. I.

— O obupnem stanju naših manjšin v Avstriji in v Italiji piše »Slovenski dom« od 15. I. Doseči bi morali, da bi dobili tam slovenske šole in učiteljske, sicer grozi našim manjšinam smrt.

— Nova dva popravka je prinesel »Slovenec« 16. januarja na očitke proti JUU v številki z dne 28. in dne 29. decembra 1935.

— O slovenskih učnih knjigah piše daljši članek J. Solar v »Slovenec« od 16. jan.

— O Kulturbundu, nemških manjšinskih šolah in o kočevskih Slovenceh ima daljši članek »Slovenec«, z dne 19. I.

— Nekaj črtic o šoli v Komendi dobimo v »Slovenec« od 19. I. Na tej šoli se je šolal tudi dr. J. Ev. Krek.

— Proti JUU ima zopet strupeno notico »Slovenec« od 19. I. — O popravkih, ki jih pošilja JUU pravi, da nič ne zaležejo. Spravljaje se predvsem na organizacijo, češ, da je prisilila svoje članstvo, da je izstopilo iz raznih tudi karitativnih društev.

— O krivicah, ki se gode Slovencev na Koroškem na šolskem polju poroča »Slovenec« od 17. I.

— Spomenico proti monopolizaciji šolskih knjig — piše »Slovenec« od 17. I. — ni hotela podpisati Zveza kulturnih društev. — Proti monopolizaciji knjig — pravi »Radio Ljubljana«, št. 4., v svoji kulturni kroniki — so se postavili vsi, ker monopolizacija pomeni največjo nevarnost za slovensko šolstvo in kulturo. To vprašanje je eno izmed redkih v slovenski zgodovini, ki so se ob njem strnili vsi še tako različni krogi v skupno fronto in s tem pokazali enodušno voljo naroda.

— Zaradi razpusta »Kulturbunda« so se oglašili nekateri nemški listi, ki vidijo v tem kršenju mednarodne obveznosti proti narodnim manjšinam — kar bi znalo tudi kaliti prijateljske odnose med našo državo in Nemčijo. (»Deutsche Zeitung«, 19. I.)

— Na napade na učiteljstvo v »Slovenec« in v »Domoljubu« prinaša »Jutro« od 19. I. uvodnik »Pred četrtr stoletja«, kjer statistično dokazuje, da so imeli učitelji, ki so bili člani »Slomškove zveze«, od 10—25% doklado na svojo plačo.

— Priprave za novo šolsko reformo. Na seji ministrskega sveta dne 17. I. se je sklenilo reformirati našo celotno šolstvo, ki naj se prilagodi današnjim potrebam. Priprave za to reformo izdelala poseben odbor, ki je sestavljen iz ministrov prosvete, kmetijstva in trgovine ter dr. Behmen in dr. Krek. (»Jutro« od 18. I.)

— Meščansko-šolsko učiteljstvo naj bi napredovalo lahko do 4. skupine I. stopnje — je zahtevala posebna deputacija učiteljstva pri ministrstvu. (»Jutro« od 18. I.)

— Na pavšalne napade »Slovenca« na napredno učiteljstvo odgovarja po svoje tudi »Pohod« od 20. I., ki prinaša obenem zanimivo izjavo ene »črtilce« J. N. S. arškega režima. Ista številka lista polemizira s »Slovencem« tudi v zadevi unifikacije šolskih knjig

— Na pavšalne napade »Slovenca« na napredno učiteljstvo odgovarja po svoje tudi »Pohod« od 20. I., ki prinaša obenem zanimivo izjavo ene »črtilce« J. N. S. arškega režima. Ista številka lista polemizira s »Slovencem« tudi v zadevi unifikacije šolskih knjig

Mladinska mafica

— mm Vsebina 4. številke »Našega roda«. Ribičič: Uvodna. Kunčič: Sošolca. (Pesem.) Seliskar: Bratovščina Sinjega galeba. Karalič-čev-Potokar: Izo-Mizo in Klan-Klan. Young-Kunaver: Bivališča ljudi v tujih deželah. Bandrovski-Vodnik: Profesor. Ocvirk: Trije kralji. ***: Vseved. ***: Trije potepuhi. ***: Zimsko veselje. Zupančič: Od bombaža do preje. — ***: Kako se ljudje pozdravljajo. — Zanimivosti iz zdravilstva v Abesiniji. — Sicherl: Mladi smučar. — Mladina piše. — Uganke. — Nagrade. — Številka je izredno bogato ilustrirana in ima poleg ilustracij Sirkca, Sedeja, Ravnikarja še mnogo risb in fotografskih posnetkov.

— mm Ekspedicija 4. šte. »Našega roda« se je začela včeraj. Danes lahko dobijo list v upravi vse ljubljanske šole. Opozarjamo vse cenj. poverjenike, ki niso poslali še naročil za 4. številko, da-to čimprej store.

— mm Ker s 5. številko skoro vsako leto pade število naročnikov, opozarjamo cenj. poverjenike, da se potrudijo, da se to tudi letos ne ponovi. Kdor preneha biti naš naročnik izgubi tudi pravico do knjig ob koncu šolskega leta.

Naša gospodarska organizacija

— g Članom Učit. samopomoči. Po sklepu združnega načelstva Vas obveščamo, da so umrli v mesecih oktober, november in december l. 1935 sledeči člani: Gorazd Katinka. Ljubljana, Mihelčič Marija, Sv. Jurij ob Ščavnici, Pestevec Karel, Maribor, Potočnik Marjana, Ljubljana, Plhak Marija, Zaba vas, Rainer Jožef, Zg. Polskava, Marinič Julka, Sv. Urban pri Ptuj, Hafner Angela, Šmartno pri Kranju, Dekleva Marija, Stožce pri Ježici, Dr. Romih Tomaž Novo mesto, Supan Ignacij, Brežice in Fersch Josipina, Maribor. Označa: 357. do 358. smrtni slučaj.

Listi

o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— I Proti napadom na učiteljstvo v »Domoljubu« odgovarja tudi »Domovina« od 16. jan. v uvodnem članku. Med drugim pravi, da je imelo napredno učiteljstvo v Sušteršičevi-Lampetovi dobi celo 10—25% manjšo plačo kot Slomškarji.

— I O koroški šoli, ki je zločinska ponemčevalnica prav tako kot pred 40 leti — piše »Domoljub« od 15. I.

— I Prosvetni minister napoveduje preosnovno našega šolstva. Vzdrževanje osnovnih

šol se postavi na drugi temelj in bo zadeva v kratkem rešena. Učitelji morajo biti pionirji prosvete in nič jih ne sme odvajati od šole ter zavajati v spore s poedinci in oblastjo. (»Domoljub« od 15. I.)

— I O kočevskih — tudi šolskih — razmerah poroča »Glas naroda« od 15. januarja.

— I Zakaj je prišlo do monopolizacije učnih knjig piše v uvodniku »Trgovski list« od 14. I. in prihaja do zaključka, da so temu vzrok »zarade«.

naslovom: Potovanje za Savo. Nekateri naši zemljepisci menijo, da je bil praj ta Praprotnikov članek povod za imenovanje vse te pokrajine pod skupnim nazivom Zasavje, ki je danes že splošno v rabi in imamo celo topopisno knjžico R. Badiure s tem naslovom.

L. 1862 so se vršile volitve za delžni zbor in je zanimivo, da je v volilno borbo segel tudi naš »UT«, ki je bil sicer le šolski list. Med drugimi je kandidiral v volilnem okraju Trebnje tudi ustanovitelj CMD in kasnejši litijski notar Luka Svetec, takrat adjunkt pri kantonski gosposki v Kočevju. Ko ga je »UT« priporočil za volitev vsemu učiteljstvu za delžnega poslance, je o njem tudi povedal, da je: »izvesten slovnica in verli podpornik naših šolskih knjig.«

Naše stanovsko glasilo pa je tudi budno pazilo na našo narodno nošo ter je krtačilo vse tiste, ki jih je novodobna moda pridila. Takole piše: »Tvoja kultura je zanesla že mnogo krinolin med naša kmečka dekleta. Ako srečaš krinolino, ki se ji na široki cesti skoro ogniti ne moreš, pa gledaš od kod da pride, boš videl, da je doma iz bajte, ki ima s slamo zamašena okna. To je »Fortschritt« po mislih tistih, ki se imajo za »Gebildete«. O, uboga slovenska mladost ako boš stopala za tako kulturo!«

Tako se je boril naš »UT« proti nemškemu vplivu, zato je seveda z radostjo naznanil v zaključni letni številki l. 1862 sporočilo vsem šolskim prednikom in učiteljem naj se v slovenskih šolah nemščina ne uči več. Zal je veljalo to uradno obvestilo, ki ga je izdal tržaški škofijski konzistorij, le za šole v tržaški okolici. Kratak komentar k tej uradni odločbi je bil takole zaključil: »Ta modra naprava je sploh veselo sprejeta.« — nč-

—g Učiteljski dom v Mariboru. Izkaz za mesec december 1935. Darila: Za Pesteškovo kamen: Ferdo Primc, Celje, Din 50.—; Marica Bregant, učiteljica, Din 100.—; dr. Simon Dolar, Kranj, Din 50.—; Joško Bizjak, šolski upravitelj v pok., Ljubljana, Din 100.—; France Lobjnik, živnozdruženik, Gornji grad, Din 30.—; Anica in Anton Hren, Studenci, Din 50.—; trgovina čevljev V. Wregg, Maribor, Din 50.—; Jos. Kolman, posestnik, Slivnica pri Mariboru, Din 20.—; Simon Vodenik, šolski upravitelj v pok., Kranj, iz hvaležnosti do svojega najboljšega učitelja, pokojnega dr. Janka Bezjaka, Din 50.—; Mirko Kožuh, Maribor, v hvaležen spomin svojemu razredniku, dr. Janku Bezjaku, Din 50.—; Ga. dr. Sernečeva, Maribor, v zahvalo za petje ob grobu njene sestre, učiteljice Sorlijeve, Din 200.—; Vsem darovalcem iskrena zahvala! — Gospodarska podjetja: zemljevidi Din 6350.—; — Deležnina Din 30.—; — M. Kožuh, blagajnik.

—g Prvi uspeh zborovanja, na katerem smo obravnavali predavanje o Učit. tiskarni, se je že pokazal. Navno se je dosedaj prijavilo v Ljubljani 12 učiteljev(ice) kot zadržniki Učiteljske tiskarne.

Za trud vsem poverjenikom najlepša hvala, ostalim tovarišicam(em) v posnemanje!

POROČILO

s sestanka zadruge »Dom učiteljic« v Ljubljani, ki je bil dne 4. januarja t. l.

Po otvoritvenem nagovoru je poročala načelnica zadruge tov. Sodnikova o delovanju zadruge. Gospodarski svet JUU je započel akcijo za podvig vseh včlanjenih učiteljskih gospodarskih ustanov. V ta namen so se že odposlala informativna predavanja posameznih ustanov vsem sreskim učiteljskim društvom. Sedaj je ležeče na naših poverjenicah, da se zavzamejo za našo stvar, kadar pride na zborovanje vrsta na »Dom učiteljic«. Zadnji odtegljaji od plač so razpoloženi precej poslabšali, toda ravno taki udarci morajo dvigniti našo odpornost, saj nam jasno pričajo, kako zelo potrebna nam je samopomoč. Naš dom bi nam ne bil samo materialna dobrina, večjo važnost polagamo na njegov pomen kot moralno oporo in kulturno središče.

Za uresničenje naših načrtov ostanejo kot najzanesljivejša in izdatnejša sredstva kamni potom mesečnih odtegljajev. Čeprav živimo v težkih razmerah, zamore zavedna učiteljica utrpeti določeni znesek, saj ima zavest, da žrtvuje za našo skupnost in boljšo bodočnost.

Nato je predavala g. Cirila Štebije, bivša učiteljica o temi: »Učiteljica — kot središče pošolske izobrazbe kmečke žene.«

Zgodovina ženskega gibanja, ki ima v programu tudi vsestransko izobrazbo žene, izpričuje, da so bile voditeljice tega gibanja večinoma učiteljice. One so umele zainteresirati meščanske žene za razumevanje političnega udeleževanja in jih pridobiti kot sobojnice za popolno državno in politično izenačenje obeh spolov. Učiteljice so tudi sodelovale pri organizaciji delavk. Da bi pa pridobile za naš skupen boj po številu najmočnejši del žen — naše kmetice, jim dosedaj ni uspelo. Kmetica nima pravega zaupanja do učiteljice in vez med njima je veliko rahlejša kakor vez med učiteljem in kmetom. Sploh se učiteljice manj upoštevajajo kot njih moški tovariši. Kateri izmed učiteljev so si znali pridobiti zaupanje in ugled? Predvsem vzorni sadjarji, čebelarji ali učitelji, ki so poleg šole delali za ljudstvo v zadrukah, posojilnicah in drugih gospodarskih ustanovah. Zakaj bi se tudi učiteljice ne udeleževale na gospodarskem polju in si tako utrdile svoj položaj.

Že na učiteljski bi se morala polagati važnost na to, da učiteljev delokrog ni samo šolska soba, nič manj važno ni delo med narodom. Tako udeleževanje pa zahteva, da temeljito pozna učitelj sam gospodarska kakor tudi vsa socialna in politična pravašanja. Sedanja ureditev učiteljske ne nudi naraščaju zadostne zadevne predizobrazbe.

Fantje imajo sicer praktičen pouk v sadjarstvu, dekleta niti tega ne. Teoretični pouk v gospodinjstvu, ki so ga deležna dekleta nikakor ni zadostna priprava za praktično udeleževanje med kmečkimi ženami.

V gospodarskem pogledu je torej učitelj bolj zaželena moč kakor učiteljica, ravno zaradi njene pomanjkljive izobrazbe. Kako je z njeno socialno in politično izobrazbo?

Temelji za študij teh vprašanj brez kakega strankarskega vplivanja bi se morali položiti že na šoli za oba spola enako neglede na to, da žene v naši državi še nimamo političnih pravic. Učitelj kakor učiteljica, ki hočeeta voditi narod, morata na podlagi teoretične predizobrazbe zasledovati živo življenje svojega naroda in ga primerjati z življenjem ostalih narodov, imeti morata voljo, da popravita vse napake, kolikor je v njihovi moči. Učiteljica ne bi smela zapustiti učiteljskega, dokler si ni prisvojila zmožnosti, ustvariti si svoje trdno naziranje, ki bo vodilo njeno delo.

Gospodarska, kakor tudi splošna izobrazba učiteljice, ki bi jo usposobila za delo med kmečkimi ženami, je torej pomanjkljiva. V tem oziru bo treba reformirati ali dopolniti načrt učiteljske. Dokler tega ne dosežemo, si moramo pomagati s samoizobrazbo po končanem študiju na učiteljski. Kot uvod v študij socialnih in političnih vprašanj je priporočljiva knjiga Vodetove: »Žena v današnji družbi«. Dalje Becerovi prevodi: »Žena in socializem«, »Zgodovina socializma in soc. bojeva«. Čitanje dnevnega časopisa, predvsem uvodnih političnih člankov. Kako zanimivi in poučni so ravno ti članki, najbolj nazorno pokaže n. pr. objava našega državnega prora-

čuna. Iz njega se razvidi, kako se vodi državno gospodarstvo, kar bi morale žene kot skrbne matere in gospodinjice še prav posebno zanimati. S promatranjem in primerjavo dohodkov in izdatkov posameznih ministrstev dobimo vsaj približno vpogled, kako se vodijo državni računi. Ravno tako zanimive so objave o davkih. Ako znamo dnevne časopise pravilno čitati, najdemo vse polno migljajev, ki nam dajo misliti in nas silijo k študiju političnih in narodno-gospodarskih vprašanj.

Učiteljice naj si s samoizobrazbo skušajo pridobiti toliko znanja, da bodo lahko delale med kmečkimi ženstvom, ga pridobile in polagoma usposobile za sodelovanje z moškimi najprej v občini, potem tudi v državi.

Pri tem delu bodo naleteli seveda na ovire. Javnost je vajena, da delajo učiteljice v podrejenih vlogah za druge. Gorje pa, če hočejo nastopiti po lastni iniciativi! Največ krivde leži v tem oziru na učiteljih samih. Kdo se bolj ne brani vodilnih mest v odborih in društvih kakor učiteljice, ker nočejo nositi odgovornosti.

Že prej se je poudarjala važnost gospodarskega vprašanja, zato smatramo gospodinjiski pouk kot temelj za nadaljnjo izobrazbo kmečke žene in sredstvo za zblizanje učiteljice s kmetico.

Za gospodinjiski pouk se matere najbolj zanimajo in pri takih prilikah naj bi učiteljica navezala pogovor na druga vprašanja bodisi vzgojna, zdravstvena. Opozori naj mater, ki pošilja hčer služiti v mesto, na nevarnosti, ki so jim izpostavljeni dekleta, na socialne in strokovne organizacije in ustanove, ki so jim v pomoč. Govori naj z njimi o starostnem zavarovanju, o štednji, o hranilnicah. Seznanj naj žene z razmerami drugih pokrajin o našem izvozu, uvozu, o vlogi Rdečega križa, o skrbi za vojne invalide, o skrbi za lastno zdravje, o bolnicah, porodnišnicah, o varstvu otrok, o Zdravstvenih zadrukah, o Protituberkulozni ligi.

Namen te vrste dela učiteljice bi bil predvsem, zbuditi v kmečkih ženah željo, da bi sodelovale pri upravljanju občine in države. Da dosežejo to le z volilno pravico, bodo same prav kmalu uvidele ne da bi jim morala učiteljica mnogo o tem govoriti.

Temeljito, zanimivo in poučno predavanje je izzvalo živahno debato, v katero so posegle tovarišice: Jarčeva, Kalinova, Kuharjeva, Novakova, Pehanijeva, Prešernova, Vodetova. Iznesla so se naslednja mnenja:

Kako uspešno lahko šola pripravlja za razumevanje socialno političnih vprašanj, nam kaže pouk v državnoznanstvu, kakor ga poučujemo v zadnjem razredu meščanske šole.

Pri obravnavanju političnih vprašanj mora učiteljica zelo previdno postopati, da se njene izjave ne bi tolmačile krivo.

V obmejnih krajih je učiteljici delo med ljudstvom zelo otežkočeno, ker se še ni prilagodilo novim razmeram in je še pod tujim vplivom.

Z vztrajnim požrtvovalnim delom si učiteljica pridobi zaupanje pri ljudeh; pošteno mnenje in poštena kritika je vselej na mestu.

Lepa prilika kako si pridobi učiteljica zaupanje kmečkih žen, je delo v smislu Unije za zaščito dece, ki ima v svojem programu predvsem skrb za revne matere in dojenčke.

Soglasno so se sprejeli sklepi:

1. Socialno politična izobrazba učiteljice se smatra za nujno potrebno.

2. Zadruga »Dom učiteljic« naj posreduje: a) da bi Sekcija Jugoslovenske ženske zveze skušala izvojevati reformo žen. učiteljic v smislu gospodarske in socialno-politične izobrazbe učiteljic.

b) Ženska zveza naj bi v velikih počincah priredila socialno-politični tečaj za žene.

Nato se načelnica zahvali g. predavateljici in jo naprosi, naj bi še večkrat prišla med nas, posebno zaželena bi nam bila kot predavateljica na soc.-političnem tečaju.

UČITELJSKA GOSPODARSKA IN KREDITNA ZADRUGA V CELJU

Živimo v slabi dobi in pritisk gospodarske krize čuti tudi učiteljstvo. Toda zgodaj je spoznalo rešitev svojega gospodarskega problema v organizaciji, v samopomoči in so v ta namen ustanovili zadruge.

Naša kreditna zadruga deluje sedaj kot denarni zavod in se polagoma, toda sigurno razvija. Število zadržnikov je danes naraslo na 320. Vsako leto posodi učiteljstvu preko 100.000 Din.

Da pa se bo zadruga še intenzivneje gibal, prosimo, da pristopate kot zadržniki. Zadostuje da pošljete 10 Din za vpis v zadrugo.

Tovariši - tovarišice! Nalagajte denar v našo učiteljsko zadrugo. Ustvarite si počitniški fond, ki Vam bo omogočil potovanje, letovanje itd.

August Agnola
LJUBLJANA
TYRŠEVA CESTA ŠT. 10
Telefon 2478.

Zaloga stekla, porcelana,
kamenine, zreal in šip.
Kompletne opreme za
restavracije, hotela, gostilne,
kavarnne in bare ter za
splošno gospodinjstvo.
Lukazni predmeti.

Iščite pošojilo pri Učiteljski zadrugi! S tem koristite tudi učiteljskemu stanu. Učiteljski stan bo močan le v gospodarski osamosvojitvi.

Učiteljski pevski zbor JUU

—pev Kot smo poročali v prejšnjem »Učit. tovarišu« ter z okrožnico (7. I. t. l.), se bo vršil prihodnji pevski tečaj 2.—4. februarja t. l. Vse tovariše(-ice) pevce(-ke) vljudo prosimo, da se tečaja gotovo udeležijo, ker imamo v začetku marca več nastopov. (Glej okrožnico!) Z ozirom na to, da bomo na tečaju pričeli študirati nov program, vljudo vabimo k zboru dobre pevce. Posebno dobrodošli bi bili artističnemu vodstvu fundamentalni basi in drugi moški glasovi. — Tečaj bo pričel 2. februarja ob 10. uri v Glasbeni Matici. Pevci bodo prenočevali v Vajeniškem domu. Za pevke, katere nimajo prenočišča, bomo ista preskrbeli v teku tega tedna in jim kraj javili ob pričetku tečaja.

Šolski radio

—r XV. teden. Ponedeljek 27. januarja bo ob 9. uri oddajala II. deška in dekliška meščanska šola v Ljubljani »Svetosavsko proslavo«. I.—III. Program: 1. Govor o Sv. Savi; 2. Deklamacije: a) Vojislav Ilić: Sveti Sava; b) Petar Preradović: Pozdrav domovini; c) Petar Preradović: Zvanje Slavljanstva; d) Petar Preradović: Rodu i jeziku; e) Petar Preradović: Molitva; e) dr. A. Debeljak: Sv. Sava; f) Jan. Plestenjak: Sv. Sava. 3. Petje: a) Himna sv. Savi (Ciril Pregelj); b) Neka živi Jugoslavija!; c) Orač na Topoli (Emil Adamič); d) Sijaj sonce. — V torek 28. januarja ni šolske oddaje. — Petek 31. januarja ob 11. uri bo priredil g. Arnošt Adamič dvogovor: Živalski nagon, razum ali kaj? Vsebinska: Nagon — nezavedno, a smotreno dejanje. Primeri iz živalskega sveta. Ne razum, pač pa priučljivost, inteligenca, dresura. Poskus in zmota kot izvor živalskega »razuma«. Razum — blagoslov in prokletstvo človeškega rodu. II.—III.

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo 26. januarja ob 15. uri predavanje: Kmetijski nasveti.

Stanovska organizacija JUU iz izvršnega odbora

—iz Gospodinu Ivanu Dimniku pretsjedn. Jugosloven. učiteljskog udruženja Beograd. Učiteljsko udruženje sreza šavnikičkog u cjelosti odobrava Vaš intenzivni rad na opšte dobro učiteljstva. — Na poslu za opštu, a pravrednu stvar moramo svi zajednički i strajati. — Drugarski pozdrav u ime udruženja: P. C. Nikolić, sekretar. M. Pejović, pretsjed.

—iz Gospodinu Ivanu Dimniku Pretsed. glavnog odbora Jug. učit. udruženja Beograd. Upradni odbor ovoga društva na sjednici svojoj od 31. decembra 1935 god. jednodušno je zaključio da Vam se u ime učiteljstva sreza samoborskoga izrazi puno priznanje za Vaš rad oko zaštite naših prava. — Drugarski pozdrav. — Tajnik: B. Antonić. Pretsjednik: Zvonimir Moholjević.

—iz Gospodinu Ivanu Dimniku pretsed. učit. udruženja Beograd. — Učiteljstvo sreza hvarskog sa godišnje skupštine odobrava Vaš poslednji stav za učiteljska prava izražavajući saglasnost u daljnjoj nepokolebivosti. — Pretsjednik: Posinković.

Iz društva Vabila

— JUU — SRESKO DRUŠTVO ŠMARJE PRI JELSAH bo zborovalo v soboto, dne 8. februarja ob 10. uri v Rogaški Slatini. Poleg običajnih točk je na sporedu tudi predavanje tov. Logarja »O vzgoji iz družboslovnega stališča«. V smislu sklepa zadnjega zborovanja se bo nadaljevala debata o učiteljevem delu na vasi. Če posečajo naša zborovanja tovari-

šice in tovariši iz hribovskih vasi še dokaj redno in stvarno sodelujejo, naj bi prihajali pač vsi iz šol ob železniški progi. — Odbor.

Poročila

+ JUU SRESKO DRUŠTVO ŠOSTANJ je zborovalo 14. decembra 1935 v Velenju. — Navzočih 87% članstva.

Predsednik otvori zborovanje, pozdravi navzočega predavatelja tov. Vranca iz Maribora. Preide nato na čitanje dopisov, ki so tvorili podlago za prav živahno debato.

Po izvršenih redukcijah naših prejemkov je nastal za učiteljstvo do skrajnosti žalosten položaj, v katerega so zašle nekatere rodbine in navedel je še primer, ko oboleli učitelj ne more poklicati zdravnika.

Na zahtevo članstva je pokrenila sekcija akcijo v svrhu preprečenja izvajanja uredbe o znižanju prejemkov. Opažalo se je, da temu koraku ni sledilo vse članstvo in da ni ta akcija dosegla zaželenega uspeha. Sekcija sporoča, da se te samoobrambne mere ukinejo in priporoča zopet pristop v društva in naročanje časopisov. O tem vprašanju se je vnela ostra debata, po kateri je bila sprejeta z večino glasov tudi posebna resolucija.

K dopisu o anketi za sestavo čitank je podal informativno poročilo navzočih tov. Vranc. Po nastali debati se je osnoval odbor za zbiranje gradiva, v njem so tov.: Mencej, Vreže, Kac, Mlinšek, Jenko, Radšel, Menhart.

Glede Slov. šolske matice je tov. Mlinšek mnenja, da naj ta uvede poleg teoretičnega znanstva tudi več praktične snovi v zvezi z modernimi načeli šole. Tov. Mencej je mnenja, da je sistem Slov. šol. matice okostenel in nesodoben ter da je to vzrok nizkemu številu naročnikov.

Napad na tov. Dimnika obsoja soglasno vse članstvo in pričakuje, da se bo izpad tov. Milojevića razčistil pred častnim razsodiščem.

O učit. gospodarskih ustanovah je poročal tov. predsednik in priporočal pristop — posebno k Učit. samopomoči in Samopomoči učit. otrok v Ljubljani, kar je le nam samim v korist!

Po vseh teh poročilih in debatah je predaval tov. Vranc o temi: »Aktualni pedagoški problemi«. Nazorno je razvil razne metodne poti v zvezi z novodobnimi zahtevami današnjega pouka. Članstvo je sledilo z zanimanjem njegovim izvajanjem — tov. predsednik pa se mu je za trud najiskrenejše zahvalil.

Vrečko, predsednik. R. Macarol, tajnik.

Novosti na knjižnem trgu

—k Narodne pesmi z napevi. Nabral in uredil za štiri enake in mešane glasove Janko Zirovnik. — Druga, preurejena izdaja v dveh zvezkih. Natisnila in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. — Izšel je drugi zvezek te zbirke, ki vsebuje 55 narodnih napevov s popolnim narodnim besedilom. Izmed teh so 34 narodne pesmi prirejane samo za mešane glasove (sopran, alt, tenor in bas), ostale pa za moške glasove (I.-II. tenor in I.-II. bas) in mešane glasove, skupaj 77 narodnih pesmi.

— Stari mojster Zirovnik je odlično izvršil svojo nalogo; globoko je zajel v neizčrpni vrelci narodne poezije in povil pestro in bogato kito dehtečega cvetja, ki bo navduševalo naše pevske zbere in z radostjo napajalo poslušalce. Iz narodove zakladnice dvignjeno bogastvo si odpira v Zirovnikovim posredstvom veselo pot v narodovo dušo. — Lična vnanost II. zvezka ima žepno velikost; cena kartoniranemu izvodu Din 40.—, v polplatno vezanemu Din 46.—.



FR. P. ZAJEC
Izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplomere, risalno orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

BATERIJSKI RADIO

odličn, štiriceven, prodam za Din 650.—, tudi na odplačilo, ali zamenjam za dobro kolo ali kaj sličnega.

Milkovič — Sela — Kamnik.

NOVO!

Stenski zemljevid kraljevine Jugoslavije

(Dr. A. Franovič-Gavazzi) — Fizična karta z razdelbo na banovine —

III. izdajo priredil prof. Ivo Juras — Merilo 1 : 600.000 — Velikost

128/152 cm — Cena nalepljenemu zemljevidu na platnu in palicah 320 Din

KNJIGARNA „UČITELJSKE TISKARNE“
registrovane zadruge z omejeno zavezo
Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6